

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра адміністративного права та процесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор НАВС
полковник поліції
Станіслав МОЗОЛЬ
2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ
ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ»**

Статус дисципліни	обов'язкова
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	«магістр»
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування
Форми здобуття вищої освіти	заочна
Мова навчання	українська мова
Форма підсумкового контролю	екзамен

Київ – 2025 рік

Розробник:

Марина СПІВАК - професор кафедри адміністративного права та процесу НАВС, доктор політичних наук, професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри адміністративного права та процесу протокол від 23.01. 2025 року №10

Завідувач кафедри
адміністративного права та процесу
підполковник поліції

Ігор ПАСТУХ

Схвалено науково-методичною радою НАВС
протокол від 27 січня 2025 року № 1.

Голова науково-методичної ради

Станіслав МОЗОЛЬ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
протокол засідання кафедри від __. __. 202_ № __
Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради від __. __. 202_
Голова НМР

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
протокол засідання кафедри
від __. __. 202_ № __

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради від __. __. 202_
Голова НМР

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
протокол засідання кафедри
від __. __. 202_ № __
Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради від __. __. 202_
Голова НМР

1. Програма навчальної дисципліни

Програму вивчення навчальної дисципліни «Концептуальні засади формування та реалізації державної політики» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є актуальні проблеми формування та реалізації державної політики.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є: формування у здобувачів фундаментальних знань про державну політику, розкриття суті та змісту поняття політичної системи суспільства, її ролі та значення в життєдіяльності суспільства, виявлення місця держави в цій системі, її сутності, а також розкриття змісту понять громадянського суспільства та правової держави і співвідношення останніх з поняттям держави.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- надати систематизовані знання щодо змісту державної політики, середовища, влади, чинників, які визначають взаємовідносини людини й політики, ознайомити з кращим вітчизняним і зарубіжним досвідом у відповідній галузі;

- сформувати у здобувачів цілісне уявлення про взаємозв'язок законів, закономірностей та принципів публічного управління;

- доповнити та розширити знання з основних проблем державної політики, її аналізу та механізму впровадження та на основі практичних і теоретичних підходів показати шляхи підвищення ефективності державної політики.

Пререквізити. «Адміністративне право», «Публічне адміністрування», «Політологія».

Постреквізити. «Національні та міжнародні стандарти публічного адміністрування», «Стратегічне управління в публічній сфері».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, і програмних результатів навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальна компетентність здобувачів вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни охоплює:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК08. Формування «soft skills»:

–*індивідуальних*: властивість приймати рішення та вирішувати проблеми; позитивне мислення та оптимізм;

–*комунікативних*: креативність; логіка; зрозуміло формувати думки; відповідати аргументовано, зрозуміло, вчасно і ввічливо;

–*управлінських*: уміння вирішувати проблемні ситуації.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

Програмні результати навчання:

ПРН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

ПРН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувач вищої освіти повинні:

знати:

а) знати:

- предмет, визначення та інтерпретації основних категорій та понять державної політики;
- сутність державної політики, її різновиди, моделі, напрями, середовище;
- політико-правові засади побудови правової держави;
- суб'єктів формування державної політики;
- механізм реалізації та оцінювання державної політики;
- механізм і моделі формування державної політики;
- взаємозв'язок законів, закономірностей та принципів публічного управління.
- специфіку політичної влади.

б) уміти:

- демонструвати знання спеціалізованої літератури з державної політики;
- визначати, оцінювати й обґрунтовувати стратегічні напрями розвитку державної політики;
- критично оцінювати різноманітні теоретичні підходи та концепції, щодо державної політики;
- ідентифікувати та аналізувати підстави для державного втручання і проведення державної політики в різних сферах суспільного життя, визначати наслідки втручання з огляду на різні цілі державної політики;
- готувати рекомендації та матеріали, вільно презентувати та обговорювати результати досліджень щодо розробки та впровадження державної політики.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань «Публічне управління та адміністрування» (28) Спеціальність: «Публічне управління та адміністрування» (281)	обов’язкова
Кількість розділів –	ННІЗДН	Рік підготовки:
		1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		2-й
	Ступінь вищої освіти: магістр	Лекції
		4 год.
		Семінарські
		8 год.
		Практичні
		Самостійна робота
		78 год.
		Вид контролю:
		екзамен

3. Структура залікового кредиту (тематичний план)

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	заочна форма навчання (держзамовлення, КФЮО)				
	Всього	л	с	п	с.р.
1	2	3	4		6

Т.1.1. Сутність державної політики.	30	2	2		20
Т.1.2. Формування і реалізація державної політики.	30	2	2		20
Т.1.3. Принципи і закономірності формування й ефективного функціонування системи публічного управління та адміністрування.	15		2		19
Тема 1.4. Публічне управління та публічна влада.	15		2		19
Усього годин	90	4	8		78

4. Плани навчальних занять за видами

Заочна форма здобуття вищої освіти, д/б, кфюо

Тема 1.1. Сутність державної політики.

лекційне заняття – 2 год.

Питання до лекційного заняття

1. Державна політика як управлінська категорія
2. Державна політика як система
3. Суб'єкти формування державної політики
4. Політико-правові засади побудови правової держави
5. Механізм і моделі формування державної політики
6. Механізм реалізації та оцінювання державної політики
7. Участь державних службовців у політичному процесі

Тема 1.1. Сутність державної політики.

семінарське заняття – 2 год.

Питання до лекційного заняття

1. Державна політика як управлінська категорія
2. Державна політика як система
3. Суб'єкти формування державної політики
4. Політико-правові засади побудови правової держави
5. Механізм і моделі формування державної політики
6. Механізм реалізації та оцінювання державної політики
7. Участь державних службовців у політичному процесі

Тема 1.2. Формування і реалізація державної політики.

лекційного заняття – 2 год.

1. Зміст державної політики. Цикл вироблення політики
2. Аналіз політики: ідентифікація проблем і питань політики
3. Середовище державної політики
4. Державна політика як процес: затрати, результати, впливи і наслідки; цілі й завдання політики
5. Вимірювання результативності, ефективності й економічності державної політики
6. Інструменти політики, альтернативні варіанти, впровадження

Тема 1.2. Формування і реалізація державної політики.

семінарське заняття – 2 год.

- 1.Зміст державної політики. Цикл вироблення політики
- 2.Аналіз політики: ідентифікація проблем і питань політики
- 3.Середовище державної політики
4. Державна політика як процес: затрати, результати, впливи і наслідки; цілі й завдання політики
5. Вимірювання результативності, ефективності й економічності державної політики
6. Інструменти політики, альтернативні варіанти, впровадження

Тема 1.3. Принципи і закономірності формування й ефективного функціонування системи публічного управління та адміністрування.

семінарське заняття – 2 год.

1. Закономірності публічного адміністрування
2. Взаємозв'язок законів, закономірностей та принципів публічного управління
3. Об'єктивні закони публічного управління
4. Специфічні закони формування та ефективного функціонування системи публічного управління
5. Основні загальносистемні принципи публічного управління та їх характеристики
6. Принципи громадянського суспільства Європейського Союзу

Тема 1.4. Публічне управління та публічна влада.

семінарське заняття – 2 год.

1. Феномен влади. Політична влада
2. Держава як суб'єкт політичної влади
3. Влада і громадянське суспільство: проблема взаємодії
4. Суть лобізму як категорії політичної науки
5. Влада як основний засіб публічного адміністрування, механізм їх взаємодії

5. Завдання для самостійної роботи

5.1. Практикум

Вирішення ситуативних завдань

Ситуативні завдання:

Завдання 1.

Оцінювання політики як визначення масштабу та гостроти проблеми

Оцінювання наслідків політики передбачає надання інформації про міру відповідності наслідків політики її цілям та завданням, бажаним результатам, які висловили стейкхолдери і які були поставлені урядом.

Якщо моніторинг відповідає на питання «Що сталося, яким чином і чому?», то оцінювання відповідає на питання «Яка з цього користь?».

Якщо дія політики у вигляді регуляторного рішення чи програми досягла поставлених цілей і відповідає очікуванням політиків та стейкхолдерів, варто вважати, що проблема політики розв'язана.

Особливості оцінювання як аналітичної процедури:

✓ Зосередженість на цінностях або позитивних очікуваннях від результатів політики.

✓ Чітка залежність між фактом та цінністю, або зв'язаність між моніторингом та оцінюванням. Якщо досягнуто корисного результату, моніторинг повинен доводити, що досягнуте благо є наслідком політичної дії, яка була здійснена для розв'язання проблеми.

✓ На відміну від процедури рекомендацій оцінювання завжди має ретроспективний характер, його цікавлять тільки минулі та сучасні наслідки політики. Майбутніми вигодами оцінювання не опікується.

✓ Дуалізм цінностей проявляється у тому, що вони можуть бути одночасно і цілями і наслідками. Ціль може бути засобом для досягнення іншої цілі, а тому аналітики часто впорядковують цінності у вигляді ієрархій від найменш важливих до найбільш важливих. Цінність зменшення бідних має за мету досягнення цілі добробуту.

Прочитайте текст НАЦІОНАЛЬНОЇ ТРАНСПОРТНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ на період до 2030 року (схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 р. № 1550) і заповніть таблицю використовуючи приклади застосування критеріїв:

Різновид критерію	Питання	Приклад критерію
Ефективність	Чи отримано наслідок політики, який має цінність?	

Адекватність	До якої міри отриманий корисний наслідок політики розв'язує проблему?	
Справедливість	Чи розподілені вигоди й витрати рівномірно між різними групами?	
Відповідність потребам	Чи реалізують наслідки політики потреби, пріоритети або цінності відповідних груп стейкхолдерів?	
Доцільність	Чи є бажані наслідки політики дійсно цінними та вартими уваги?	

Завдання 2.

По-різному на формування порядку денного виробників політики впливають й різні учасники суспільно-політичного життя. Тих із них, позиції яких мають вирішальне значення, при його визначенні називають «виробниками по-ряду денного». Зрозуміло, що виробники політики по-різному зважають на них з огляду на специфіку проблем, час та контекст перебігу процесів формування свого порядку денного.

Прочитайте текст:

«Недостатній економічний та соціальний розвиток України ведуть до підвищення рівня трудової міграції та втрати людського потенціалу. Переважна частина тих, хто залишає Україну, - це високоосвічені люди молодого віку. В результаті діяльності трудових мігрантів за кордоном країни отримують щонайменше 27 млрд. доларів США валової доданої вартості на рік. Основними причинами трудової міграції українців є низький рівень заробітної плати, невідповідність кваліфікації вимогам ринку праці, незадоволеність системою охорони здоров'я, а також станом безпеки. Демографічна криза в перспективі матиме негативний вплив на економічну сферу через зменшення обсягу внутрішнього ринку та чисельності робочої сили».

Визначте типових впливових гравців при формуванні урядового «порядку денного»:

1.Стейкхолдери – ті, хто «причетні до політики». У завданні наведено коло питань, що допоможуть з'ясувати потенційну роль кожної із зацікавлених осіб у формуванні урядового порядку денного: Хто ті люди, інтересів яких стосується ця проблема? Якою мірою вони беруть участь у формуванні заходів із її розв'язання? Чи є організації, що їх представляють (хто промовлятиме за

«клієнтів» / «цільові групи» політики)? Чи входять вони в структуру прийняття рішень? Чи беруть вони участь у виконанні рішень?

2. Групи протесту – групи людей, що обурені певним, уже прийнятим рішенням / проектом рішення і які організували публічні заходи з метою привернення суспільної уваги та домоглися скасування або недопущення його ухвалення.

3. Партійні лідери.

4. Впливові особи – публічно-відомі особи, суспільні діячі та представники приватного сектора, що мають вирішальний вплив на формування громадської думки та позиції політичних лідерів.

5. Керівники державних установ, організацій та їх радники – вищі державні / муніципальні службовці, їх помічники, консультанти, експерти тощо.

6. Представники «поінформованої групи» – науковці та галузеві експерти, до кола фахових знань та інтересів яких належать різні аспекти відповідної проблеми політики.

7. Засоби масової інформації – журналісти, редактори періодичних друкованих видань, теле, радіокомпаній, Інтернет ресурсів тощо.

Завдання 3.

Самостійно оберіть тематику – *проблемну ситуацію* у територіальній громаді, регіоні чи суспільстві в цілому, дослідіть причини її виникнення, *ідентифікуйте проблему*, що потребує вирішення, і визначіть повноважний орган влади, який здатний бути умовним замовником її вирішення:

виявлення проблемної ситуації → перехід її у сформульовану проблему й далі → в задачу

Завдання 4.

Прочитайте твердження.

«Лобістська діяльність відрізняється наступними рисами:

1. *Лобізм жорстко пов'язаний з політичною владою. Можна навіть вивести таку закономірність: лобізму більше, як правило, там, де сконцентрована реальна влада. Тобто лобізм – свого роду ознака влади. І навпаки, він не виявлятиметься там, де влада відсутня або де вона виступає лише як номінальна сила. Органи влади і посадові особи виступають об'єктами дії лобістів.*

2. *Лобістська діяльність завжди ведеться в чийх-небудь інтересах (класів, шарів, регіонів, партій, громадських організацій, націй, конфесій та інше).*

3. *Лобісти виконують функцію посередництва між впливовими зацікавленими групами, фінансовими корпораціями, комерційними організаціями, політичними партіями,*

суспільними об'єднаннями (блоками), громадянами і державними структурами (законодавчими і виконавчими органами влади).

4. Лобізм допускає можливість відстоювання інтересів не лише організацій і об'єднань, але і окремих осіб. Адже у певних громадян і їх колективів можуть бути як загальні, так і суто індивідуальні інтереси. І ті, та інші поважно навчитися законно відстоювати.

5. Лобізм представляє окремим громадянам і групам громадян можливість побічно брати участь в створенні і підготовці правових і політичних рішень, і це є важливим, оскільки більшість цих груп можуть не мати представників в парламенті, зацікавлених у відстоюванні їх інтересів, аналогічно і в органах виконавчої влади. Таким чином, через лобістську діяльність можливо реалізувати різні інтереси, які в іншому випадку могли б залишитися незатребуваними».

Дайте відповіді на такі питання:

З якими твердженнями Ви погодилися? Які твердження викликають у Вас сумніви? Чи можна погодитися з тим, що лобізм – одна з актуальних політико-правових проблем? На основі чого формується негативне відношення до лобізму? Які небезпеки може містити у собі лобізм?

Завдання 5.

Прочитайте текст розпорядження КМУ від 29 листопада 2024 р. № 1209-р «Про схвалення Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2027 роках» :

1. Сьогодні, як і протягом останнього десятиріччя, українські воїни стоять на захисті України у розв'язаній Російською Федерацією війні та забезпечують існування держави своєю щоденною звитягою. Щодня вони, здобуваючи бойовий досвід, виборюють наше право на незалежність та суверенітет.

Українські воїни заслуговують на найвищий рівень визнання та підтримки в українському суспільстві. Державна політика щодо ветеранів війни та членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України повинна гарантувати гідний та безпечний життєвий рівень, надавати перевагу на всіх етапах соціальної підтримки.

Запровадження державної ветеранської політики впливатиме на всі аспекти життя сучасних українських ветеранів/ветеранок та членів їх сімей. Для створення системного підходу необхідно закласти довгострокове планування, яке враховуватиме прогнозовану тривалість життя ветеранів/ветеранок.

Водночас ця політика формується за безпрецедентних умов: під час війни, для аудиторії, яка щодня зазнає впливу війни, з обмеженими ресурсами. Тому державна політика щодо ветеранів/ветеранок та їх сімей повинна враховувати кілька часових етапів і пропонувати поступове впровадження змін.

2. Сучасна система охорони здоров'я не повною мірою відповідає специфічним потребам ветеранів/ветеранок. Деякі з найважливіших проблем, з якими стикаються ветерани/ветеранки, пов'язані із системою доступу до медичних послуг, відсутністю програм комплексної психологічної допомоги. Крім фізичних травм, ветерани/ветеранки зазнають психологічного травмування, що призводить до погіршення їх психоемоційного стану.

Тому існує потреба у системному вирішенні питання надання психологічної підтримки, яка відповідає стану та потребам ветеранів/ветеранок. З цією метою необхідно законодавчо закріпити надання медичних послуг ветеранам/ветеранкам у загальнодержавній системі охорони здоров'я, яка враховуватиме їх специфічні потреби, а також відповідатиме стандартам НАТО.

Важливе значення має відсутність цілісної інформації щодо нагальних потреб ветеранів/ветеранок, особливо ветеранів/ветеранок різних поколінь. Відомості про ветеранів/ветеранок зберігаються в декількох державних реєстрах. Тому актуальним є подальший розвиток та наповнення Єдиного державного реєстру ветеранів війни шляхом ефективного обміну інформації та взаємодії з іншими реєстрами.

Реалізація права ветеранів/ветеранок на житло відбувається із певними труднощами. Основною проблемою є відсутність житлових перспектив (стосується насамперед відсутності власного житла). Для вирішення цієї проблеми необхідно запровадити державні програми, які б дали змогу ветеранам/ветеранкам реалізувати своє право на житло.

Значна кількість ветеранів/ветеранок потребує фізкультурно-спортивної реабілітації та занять фізичною культурою та спортом, у тому числі на професійному рівні. Основною проблемою є відсутність належних умов для розвитку системи фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів/ветеранок.

Складна економічна ситуація, сучасний розвиток економіки та ринку праці в Україні, що зазнав надзвичайно великих втрат як фінансових, так і людських, у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації, у поєднанні з яскраво вираженими упередженнями з боку роботодавців ускладнює для багатьох ветеранів/ветеранок пошук роботи, яка б мала поставити нові цілі в житті та допомогти адаптуватися до мирного життя. Реалізація потенціалу ветеранів/ветеранок можлива шляхом залучення ветеранів/ветеранок до роботи в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності, участі у громадських об'єднаннях тощо, що допоможе у реалізації потенціалу ветеранів/ветеранок відповідно до можливостей і очікувань. Така реалізація потенціалу у подальшому матиме вплив на зростання економіки в цілому.

Проведіть аналіз рішення за певними критеріями:

Адекватність	Відповідність рішення/його проекту особливим характеристикам, специфічним властивостям проблеми
Легітимність	Відповідність змісту та процедури ухвалення рішення чинним правовим актам
Результативність	Міра, якою реалізація рішення/ його проекту може призвести до вирішення відповідальної проблеми
Ефективність	Кількість ресурсів та зусиль, необхідних для вирішення проблем
Справедливість	Розподіл впливів і зусиль, вигод та незручностей між різними суспільними групами
Реалістичність	Наявність достатнього адміністративного потенціалу для реалізації рішення/його проекту
Прецедентність	Врахування інших спроб вирішення подібних проблем
Прийнятність та відповідність прагненням суспільства	Ступінь задоволення наявних потреб, очікувань або цінностей окремих стейкхолдерів
Політична здійсненність	Врахування політичного контексту процесу

	підготовки, ухвалення та реалізації рішень
Інформаційно; пропагандистські аспекти	Особливості сприйняття змісту рішення та суспільних дискусій навколо нього

6.Індивідуальні завдання – тематика реферативних доповідей

1. Визначення стратегічних пріоритетів державної політики в забезпеченні структурних реформ в Україні.
2. Державне управління як фактор конкурентоспроможності країни.
3. Політичні засади становлення особистості як суб'єкта державно-управлінської діяльності.
4. Державна політика інноваційного розвитку України в процесі модернізації.
5. Політичні механізми формування та використання людського потенціалу в системі державного управління: концептуалізація досвіду.
6. Шляхи вдосконалення гендерної політики в системі державного управління.
7. Реформа державної регіональної політики України: децентралізаційні ризики та шляхи вирішення.
8. Соціальні та політичні процеси в державі в дзеркалі громадської думки.
9. Державна політика України у сфері охорони праці: вплив правових стандартів ЄС.
10. Основні напрями удосконалення державної політики в сфері інтернаціоналізації вищої освіти України.
11. Механізм формування та реалізація державної політики економіки.
12. Проблеми державного регулювання політики екологічної безпеки.
13. Державна політика розвитку сільських територій в контексті євроінтеграційних прагнень України.
14. Проблеми та суперечності державної політики розвитку транспортної галузі України.
15. Механізми формування та реалізації державної агропродовольчої політики в Україні.
16. Основні напрямки впливу політичних партій на формування державної політики.
17. Деякі аспекти політичного лідерства в системі державного управління.
18. Сервісна сутність державної політики: проблеми та перспективи.
19. Державна політика як інструмент державного управління в сфері бюджетної безпеки.

20. Реалізація державної політики і впровадження національної стратегії щодо збереження громадського здоров'я.

21. Аналіз загроз національній безпеці у сфері внутрішньої і зовнішньої політики України.

22. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни.

23. План повоєнного відновлення України.

6. Методи навчання

Бінарні (інформаційно-повідомляючий та виконавчий), частково-пошукові, опитування, тестовий контроль.

Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (аналіз нормативно-правових актів та навчальних міні-кейсів, робота в Інтернет), репродуктивні, проблемно-пошукові, інтерактивні (дискусія, методи групової роботи).

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю: поточний (тематичний), підсумковий, контроль залишкових знань. *(Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в Національній академії внутрішніх справ. URL: <https://okor.naiau.kiev.ua/assets/files/example3/quality.pdf>)*

Методи контролю: усне та письмове опитування, практична перевірка виконаних завдань, тестовий контроль.

Критерії оцінювання результатів навчання

Загальні критерії оцінювання *(Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в Національній академії внутрішніх справ URL: <https://okor.naiau.kiev.ua/assets/files/example3/quality.pdf>)*

Високий (творчий) рівень – оцінка 5 (90...100). Здобувач вищої освіти систематично за поточним й за підсумковим контролюми:

- виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку,

- чітко, лаконічно, логічно послідовно дав відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та аналізувати достовірність одержаних результатів, допускаючи деякі неточності.

Достатній конструктивно-варіативний рівень – оцінка 4 (85...89). Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюми:

- виявив міцні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації,
- аргументовано дав відповіді на поставлені питання,
- виявив вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач, допускаючи неточності і несуттєві помилки.

конструктивний рівень – оцінка 4 (75...84).

- виявив достатні знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації, дав відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (неістотні) неточності, достатні вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач

Середній репродуктивний – оцінка 3 (66...74 балів). Здобувач вищої освіти за поточним й підсумковим контролюми:

- виявив посередні знання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації,
- дав мало аргументовані відповіді на поставлені питання, які містять істотні неточності, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення при розв’язуванні практичних задач.

достатній (репродуктивний) – оцінка 3 (60...65 балів).

- виявив слабкі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації,
- дав неточні або мало аргументовані відповіді на поставлені питання, з порушенням послідовності викладення, слабкі вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач, допускаючи суттєві помилки.

Низький (рецептивно-продуктивний) – оцінка 2 (35...59). Здобувач вищої освіти:

- виконав значну частину видів навчальної роботи,
- за поточним й підсумковим контролюми виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації,
- допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач (здобувач вищої освіти має право на повторний підсумковий контроль).

(непродуктивний) – оцінка 2 (1...34).

- виявив незнання значної частини навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься у рекомендованих джерелах інформації,

– допустив істотні помилки у відповідях на поставлені питання, виявив невміння орієнтуватися під час розв’язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень (здобувач вищої освіти обов’язково повинен повторно вивчити навчальну дисципліну).

Контроль індивідуальних завдань оцінюється шляхом перевірки прийняття тез до друку на конференцію за результатами власних досліджень.

Контроль самостійної роботи здійснюють шляхом перевірки виконаних завдань на практичних, семінарських заняттях. Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену. Підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни виставляється за сумарною кількістю набраних балів, отриманих в результаті поточного (тематичного) та підсумкового контролів.

Вивчення навчальної дисципліни спрямовано на комплексну підготовку висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців у галузі публічного управління та адміністрування. Метою навчання є не тільки отримання теоретичної інформації, але й підготовка до розв’язування складних професійних задач у процесі навчання, формування професійного світогляду.

Основні критерії рівня компетентності здобувача вищої освіти:

- виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- вміння здійснювати причинно-наслідкові зв’язки за темами навчальної дисципліни;
- вміння опрацьовувати основні та додаткові рекомендовані нормативні та доктринальні джерела;
- вміння здійснювати взаємозв’язки між явищами;
- вміння чітко, лаконічно і послідовно відповідати на поставлені питання;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач.

Аудиторна робота (поточне накопичення балів) <i>max 60 %</i>					Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
					<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>
T1 5	T2 5	T3 5	T4 5	Самостійна робота 5	екзамен	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	A	відмінне виконання
85-89	зараховано	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	незараховано	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59		Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

8. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Moodle – безкоштовна, відкрита (Open Source) система управління навчанням: тексти лекцій, рекомендовані питання до підсумкового контролю, літературні джерела, мультимедійні презентації, тестові завдання.

Наявність ноутбуків, комп'ютерів, планшетів, смартфонів з виходом до мережі Інтернет.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Державна політика і демократичне врядування.
2. Доказова політика.
3. Цикл вироблення політики - етапи формування і реалізації державної політики.
4. Повноваження органів влади у формуванні і реалізації політики та участь громадськості.
5. Зміст державної політики.
6. Політика як процес: затрати, результати, впливи і наслідки.
7. Рішення щодо політики.
8. Лідерство і цінності у формуванні політики.
9. Результативність, ефективність і економічність політики.
10. Прозорість і відкритість (публічність) процесу політики.
11. Взаємодія влади, бізнесу і громадянського суспільства у формуванні й реалізації політики.

12. Ресурси, механізми й інструменти політики.
13. Унормування процедур аналізу політики в Україні та світі.
14. Процедури аналізу політики.
15. Види аналізу політики.
16. Економічний, політичний і соціальний аналіз.
17. Цифровізація аналізу політики і роль великих даних.
18. Цілі і завдання політики.
19. Аналіз середовища політики і стейкхолдерів.
20. Підстави для державного втручання.
21. Бюджетування і ресурсне забезпечення політики.
22. Показники успішності реалізації політики.
23. Формулювання та порівняльний аналіз альтернативних варіантів політики.
24. Аналітичні процедури на етапах моніторингу і оцінювання політики.
25. Рекомендації щодо державної політики: підготовка аналітичних документів і презентація результатів аналізу політики.
26. Типологія політики: види, сфери, напрями.
27. Багаторівневність політики: наднаціональний, національний, регіональний і місцевий рівень, їх взаємодія.
28. Належне врядування: сервісна держава і місцеве самоврядування.
29. Парламентаризм як підґрунтя політики народовладдя.
30. Цифрове врядування і політика.
31. Сфери і засади внутрішньої і зовнішньої політики та їх характеристика.
32. Політика європейської взаємодії і євроатлантичної співпраці.
33. Національні інтереси, конфлікти і міжнародна взаємодія у політиці.
34. Міжнародна безпека, основні загрози міжнародній безпеці.
35. Національна безпека і безпекова політика.
36. Стратегія національної безпеки України.
37. Інституціональна структура системи публічного управління та адміністрування.
38. Багаторівнєве управління як прояви публічного управління та адміністрування.
39. Конституційно-правові засади публічного управління та адміністрування в Україні.
40. Рівні управління в державі: вищий, центральний, регіональний, місцевий.
41. Територіальна основа організації публічного управління в Україні.
42. Адміністративно-територіальний устрій України та його реформування.
43. Організаційно-функціональна структура системи державного управління.
44. Розподіл повноважень між органами виконавчої влади за рівнями управління в державі.
45. Вищі і центральні органи виконавчої влади.
46. Місцеві органи виконавчої влади загальної компетенції.

47. Місцеві органи виконавчої влади спеціального призначення.
48. Організаційно-функціональна структура системи місцевого самоврядування.
49. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування.
50. Посадові особи місцевого самоврядування.
51. Органи самоорганізації населення та асоціації органів місцевого самоврядування.
52. Особливості місцевого самоврядування на регіональному і субрегіональному рівнях.
53. Взаємозв'язок публічного управління та адміністрування.
54. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування.
55. Розподіл адміністративних процесів на функції управління.
56. Сучасні тенденції трансформації системи публічного адміністрування.
57. Механізми взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
58. Децентралізація та реформування територіальної організації влади в Україні.
59. Напрями інноватизації публічного управління та адміністрування.
60. Форми участі громадськості у публічному управлінні.
61. Сприяння розвитку інститутів громадянського суспільства.
62. Система органів, які реалізують національну стратегію розвитку громадянського суспільства.
63. Стимулювання лідерів громадської думки, мотивація населення до участі у державних справах, формування відповідальної поведінки населення.
64. Міжсекторальна взаємодія (роль громадського сектору, партнерство).
65. Технології прийняття управлінських рішень.
66. Основи прийняття управлінських рішень.
67. Моделі прийняття управлінських рішень.
68. Етапи прийняття управлінських рішень.
69. Методи прийняття управлінських рішень. Побудова «дерева проблем» та «дерева цілей».
70. Статистичні методи і моделі в прийнятті управлінських рішень.
71. Інформаційні технології під час прийняття управлінських рішень.
72. Оцінка результативності та ефективності управлінських рішень.
73. Організація виконання управлінського рішення і контроль за його реалізацією.
74. Основні засоби впливу під час управління ризиком.
75. Суб'єкти формування державної політики.
76. Політико-правові засади побудови правової держави .
77. Механізм і моделі формування державної політики.
78. Механізм реалізації та оцінювання державної політики.

79. Цикл вироблення політики.
80. Зміст державної політики.
81. Аналіз політики: ідентифікація проблем і питань політики.
82. Середовище державної політики.
83. Вимірювання результативності, ефективності й економічності державної політики.
84. Участь державних службовців у політичному процесі.
85. Інструменти політики, альтернативні варіанти, впровадження.
86. Взаємозв'язок законів, закономірностей та принципів публічного управління.
87. Сутність та складові інформаційно-аналітичного супровіду публічного управління та адміністрування.
88. Організаційні технології підтримки публічного управління.
89. Лобізм у політиці.
90. Феномен влади.
91. Публічна влада та публічне адміністрування.
92. Держава як суб'єкт політичної влади.
93. Об'єктивні закони публічного управління.
94. Специфічні закони формування та ефективного функціонування системи публічного управління.
95. Основні підходи до формування принципів публічного управління.
96. Основні загальносистемні принципи публічного управління та їх характеристики.
97. Принципи громадянського суспільства Європейського Союзу.
98. Конституційний характер організації державної влади.
99. Ознака державної влади.
100. Державна влада в політичній системі суспільства.
101. Економічна влада.
102. Форми реалізації економічної влади.
103. Лобізм - як інститут політичної системи.

Орієнтовний перелік питань для тестового контролю самостійної роботи

Розміщено у Дистанційних курсах за адресою : URL:
<https://dn.naiau.kiev.ua/>

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та Заходи щодо її реалізації до 2025 року: наказ МОН України від 06.06.2022 № 527. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#n12>
2. Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України: Указ Президента України від 20 серпня 2021 року № 372/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/372/2021#n12>
3. Порядок проведення огляду громадської безпеки та цивільного захисту Міністерством внутрішніх справ: в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 18 липня 2023 р. № 729). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/507-2019-%D0%BF#n8>
4. Про схвалення Концепції Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року: розпорядження КМУ від 19 травня 2021 р. № 474-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2021-%D1%80#Text>
5. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вересня 2005 року № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
6. Про схвалення Концепції комунікації у сфері гендерної рівності: розпорядження КУУ від 16 вересня 2020 р. № 1128-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1128-2020-%D1%80#Text>
7. Про схвалення Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2027 роках: розпорядження КМУ від 29 листопада 2024 р. № 1209-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2024-%D1%80#Text>
8. Про схвалення Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні на 2024-2028 роки та затвердження операційного плану заходів на 2024-2026 роки з її реалізації: розпорядження КМУ 26 листопада 2024 р. № 1201-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-2024-%D1%80#Text>
9. Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії морської безпеки України: розпорядження КМУ від 22 листопада 2024 р. № 1162-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1162-2024-%D1%80#Text>
10. Про схвалення Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: розпорядження КМУ від 15 листопада 2024 р. № 1163-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-%D1%80#Text>
11. Про затвердження плану заходів з реалізації у 2024-2027 роках Стратегії демографічного розвитку України на період до 2040 року:

розпорядження КМУ від 1 листопада 2024 р. № 1091-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1091-2024-%D1%80#Text>

12. Про внесення змін до плану заходів з реалізації Стратегії біобезпеки та біологічного захисту на 2022-2025 роки: розпорядження КМУ від 20 вересня 2024 р. № 896-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-2024-%D1%80#Text>

13. Про схвалення Стратегії розвитку розподіленої генерації на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024 - 2026 роках: розпорядження КМУ від 18 липня 2024 р. № 713-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/713-2024-%D1%80#Text>

14. Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024-2026 роки: розпорядження КМУ від 7 червня 2024 р. № 527-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-%D1%80#Text>

15. Про затвердження плану заходів на 2024-2025 роки з реалізації Стратегії сприяння реалізації прав і можливостей осіб, які належать до ромської національної меншини, в українському суспільстві на період до 2030 року: розпорядження КМУ від 22 грудня 2023 р. № 1197-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-2023-%D1%80#Text>

Додаткова:

1. Потравка Л. О. Застосування синергетичних принципів до публічного управління. Таврійський науковий вісник. Серія : Економіка. 2020. Вип. 1. С. 177-184.

2. Лекція. Об'єктивні закони публічного управління. Вінницький національний аграрний університет. Режим доступу: <https://studfile.net/preview/1862824/>

3. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.

4. Чернова Л. Закони та принципи публічного управління та адміністрування. https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/monodrupadmin_76.pdf

5. European Principles for Public Administration. SIGMA Papers. https://read.oecd-ilibrary.org/governance/european-principles-for-public-administration_5kml60zwd7h-en#page1

6. European Governance A White Paper. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/DOC_01_10

7. Supporting public administrations in EU Member States to deliver reforms and prepare for the future.

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/supporting_public_administrations_in_eu_ms_to_deliver_reforms_0.pdf

8. Вада як основний засіб публічного адміністрування та механізми їх взаємодії. В. Мельник. Курс лекцій. https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/monodrupradmin_142.pdf

9. Таран Є.І. Співвідношення понять «державне управління», «публічне адміністрування» та «публічне управління» у трансформаційних процесах України. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. Теорія та історія публічного управління. Том 31 (70) № 2 2020. С.33-37.

10. Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю. (до 25-річчя заснування інституту). 9 жов. 2020 р. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. 372 с.

11. Андрушко В. І. Політична влада: аналіз інноваційних підходів. Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2021. № 2. С. 153-168.

12. Некряч А. І. Місцева влада України на шляху демократичного транзиту: політико-управлінські аспекти. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2021. Вип. 89. С. 230-248.

13. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Політологія : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 228 с.

14. Політологія. Навчальний посібник (для студентів усіх форм навчання) / уклад. Л.М. Мельник, І.А. Дужа, І.М. Грек. Біла Церква: БНАУ, 2022. 494 с.

15. Плинні ідеології. Ідеї та політика в Європі ХІХ-ХХ ст. [Текст] : [монографія] / Володимир Єрмоленко ; [ред. акад. М. В. Попович]. - 3-тє вид. - Київ : Дух і Літера, 2022. 477 с.

16. Зовнішня політика та національна безпека [Текст] : навч. посіб. / Г. П. Ситник, Д. В. Неліпа, М. Г. Орел ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Київський університет, 2022. 207 с.

17. Державна політика зміщення соціальної безпеки людини в умовах сучасних викликів і загроз [Текст] : матеріали круг. столу, 3-5 жовт. 2024 р. / [редкол.: Варналій З. С. та ін. ; за заг. ред. проф. З. С. Варналія] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Екон. ф-т, Каф. фінансів. - Київ ; Чернівці : Знання України, 2024. - 116 с.

18. Концептуальні засади національної стійкості та державна політика врегулювання воєнно-політичних конфліктів: колективна монографія /за заг. ред. Г.П. Ситника ; ТОВ «Академпрес». Київ, 2024. 358 с.

19. Антикорупційна політика Європейського Союзу: ключові елементи, орієнтація на сталий розвиток, уроки для України [Текст] : навч. посіб. / [Т. Мельник та ін.] ; Держ. торг.-екон. ун-т. Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. 403 с.

20. Монетарна політика: теорія та практика [Текст] : навч. посіб. / С. В. Глущенко ; Нац. ун-т "Києво-Могилян. акад.". Київ : НаУКМА, 2024. 168 с.

21. Політика згуртованості регіональних економічних систем: теорія та практика [Текст] : монографія / [Буркинський Б. В. та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. О. І. Лайка ; НАН України, ДУ "Ін-т ринку і економіко-екол. дослідж. НАН України". Одеса : ІРЕЕД НАНУ, 2024. 549 с.

22. Кримінально-правова політика України [Текст] : конспект лекцій / Ю. Ю. Коломієць ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Каф. кримін. права. - Київ : Юрінком Інтер, 2024. 211 с.

23. Історико-філософські, політико-правові та соціальні засади трансформації України та держав європейської спільноти [Текст] : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф., 19 квіт. 2024 р. / [редкол.: М. І. Михайлуца та ін. ; ред.-упоряд.: О. С. Дзинглюк] ; Одес. нац. мор. ун-т, Навч.-наук. мор. гуманітар. ін-т, Нац. спілка краєзнавців України. Одеса : Бондаренко М. О., 2024. 165 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>

2. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

3. Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://www.mvs.gov.ua>

4. Офіційний веб-портал Національної поліції України. URL: <http://www.pri.gov.ua>

5. Офіційний веб-портал Національної академії внутрішніх справ. URL: <http://naia.kiev.ua/>

Професор кафедри адміністративного
права та процесу НАВС,
доктор політичних наук,
професор, майор поліції

Марина СПИВАК